

A diákönkormányzat működése

Iskolánkban a tanulók kezdeményezésére tanáraik segítségével diákönkormányzat alakult és működik. A diákönkormányzat önállóan tevékenykedő, de az oktatási intézményhez szervesen hozzátartozó, nevelési célkitűzéseket megvalósító forma.

3.5.1. A diákönkormányzat célja

A tanulók legfontosabb érdekképviselői és érdekvédelemért felelős szervezete az iskolai *diákönkormányzat* (DÖK). A DÖK működése lehetőséget ad a közösségi élet kialakítására. A napjainkban egyre fontosabbá váló közéleti szereplésre részben szintén az iskolának kell felkészítenie. A legfontosabb, hogy érezhetővé kell tenni a diákok számára: a környezet alakítása, a körülmények tudatos átformálása valós lehetőség. Ezt persze csak gyakorlatban lehet elsajátítani, ezért alkalmat kell adni a diákoknak, hogy beleszólhassanak közvetlen környezetük – az iskola – ügyeibe. Erre legalkalmasabb önkormányzati forma a DÖK, amely a közösségi és közéleti szerep elsajátítására készít fel. Fő nevelési feladata az együttműködés képességének kialakítása és fejlesztése egyének, csoportok, közösségek között. A diákok, illetve a diákönkormányzat bizonyos mértékű autonómiával rendelkezik, ezáltal öntevékenységre, önálló közösség- és környezetformálásra nevel. Gyakorlati célja az, hogy a diákok gazdái legyenek a mindennapi diákéletnek, itt (a diákönkormányzatban) intézhetik saját ügyeiket. A DÖK keretein belül elsajátíthatják a közösségi lét, a demokrácia játékszabályait.

3.5.2. Diákönkormányzat tagjai

A DÖK létrehozásában legfőbb rendezőelv az önkéntesség, különben a közösségi-közéleti munka szükségszerűen kiüresedik, formálissá válik. A gimnázium diákönkormányzatának alanyi jogon tagja lehet az iskola bármely diákközössége, illetve osztályközössége. A diákok szervezett képviselőt a *diáktanács* (DT) látja el. Képviselői rendszerét 7-12. évfolyamig működteti.

A DÖK munkáját segíti a *diákmozgalmat segítő pedagógus* (DMSP). A DMSP megválasztásáról és megbízásáról a DÖK dönt; személyét a diákok felkérése alapján az igazgató jelöli ki. Megbízása visszavonható, illetve meghosszabbítható. Tevékenységéért órakedvezmény és pótlék illeti meg.

3.5.3. A diákönkormányzat szervezeti felépítése

E szövetség legfőbb szerve a *diákközgyűlés*, amely az iskola tanulóinak tájékoztató és tájékoztató fóruma. Évente legalább egyszer ülésezik (KT 63. § /7/ bek.), de a DT döntése alapján rendkívüli közgyűlést hívhatnak össze. A gyűlésen a tagcsoportok küldöttekkel képviseltetik magukat, minden tagcsoport egy szavazattal rendelkezik. A diákközgyűlés feladata a DÖK működésének és a tanulói jogok érvényesülésének áttekintése. E fórum alkalmas arra, hogy a diákok panaszait kérdés formájában megfogalmazzák; a DÖK számára pedig lehetőséget nyújt az iskolában felmerült diákjogi problémák nyilvános felvetésére és válaszok kikényszerítésére.

A *diáktanács* az osztály-, illetve diákközösségek képviselőinek tanácsa. Minden közösség egy személyt delegálhat a DT-be; a delegálás módjáról a közösségek maguk döntenek, fontos azonban az önkéntesség. A DT szükség szerint, de legalább havonta két alkalommal ülésezik. A gyűlést a DT elnöke vagy a DMSP hívja össze. Az ülések nyilvánosak; tagok a képviselők, a nem rendes tagok javaslattevő joggal vehetnek részt. Határozatot kétharmados többséggel hoznak a jelenlevő képviselők.

A DT saját tagjai közül évente a következő tisztségviselőket választja meg: *elnök, elnökhelyettes, titkár, diákjogi és érdekvédelmi felelős, pénzügyi felelős, médiafelelős.* (Feladataik részletes leírását a DÖK Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.)

3.5.4. A diákönkormányzat tevékenységei

A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed (KT. 63.§ /1/ bek.). Így például:

- A DÖK bevételeinek megteremtése belépődíjas rendezvényekkel
- A DÖK Szervezeti és Működési Szabályzatának elkészítése és évenkénti felülvizsgálata
- Feladatmegosztás az önkormányzati tagok között, tisztségviselők választása
- Kapcsolat ápolása a városi DÖK-vel, munkájukban való részvétel
- Hagyományápolás
- Kiemelkedő diákteljesítmények elismerése önkormányzati szinten
- Iskolanap megszervezése, rendezvényeinek lebonyolítása
- Fegyelmi kérdésekben való közreműködés
- Diákközgyűlés rendezése
- Az iskolaszék diákképviselőinek megválasztása
- Szervezett véleménynyilvánítás
- Döntési, egyeztetési, véleményezési jogok gyakorlása a KT-ben meghatározott kérdésekben
- Javaslattevő jog gyakorlása az oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben (KT 63. § /5/)

3.5.5. A tanulói jogok érvényesülése

A diákjogi esetek kezelésére léteznek egyrészt jogszabály által előírt, és ezért kötelezően alkalmazandó eljárások, másrészt az ezeket megelőzően működtethető, választható eljárási módok. Az alábbi jogorvoslati eszközökkel élhet:

- a tanuló
- a tanuló törvényes képviselője
- a tanuló képviseletében, illetve saját jogán a diákönkormányzat.

A DÖK a KT 63. §-a /1/ bek. alapján ellátja a tanulók érdekeinek képviseletét. A tanulónak a 11. § /1/-es bekezdés 1/ pontjában rögzített joga, hogy a DÖK-höz forduljon érdekképviseletért.

A DÖK jogköre kiterjed a diákokat érintő kérdésekben a véleménynyilvánításra és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben a javaslattételre. Ebből következően jogorvoslati ügyekben a DÖK indítványt tehet az igazgatónak, az iskolaszéknek vagy az iskola fenntartójának a panasz elbírálására és a panasz ügyében tett érdemi intézkedésre.

Hatályos jogszabályok által előírt jogorvoslati lehetőségek:

A/ Egyéni érdeksérelem esetén a tanuló vagy szülője *felülbírálati kérelmet* nyújthat be az iskolaszéknek (KT 83. § /3/ bek. A/ pontja).

B/ Ha az iskolában jogszabálysértés történik, *törvényességi kérelem* nyújtható be az iskolafenntartóhoz (KT 83. § /3/ bek. b/ pont).

C/ A tanulók a KT 83. §-a /4/ bek. értelmében az iskolai fegyelmi büntetés ellen *jogorvoslati joggal* élhetnek.

D/ A tanulónak joga, hogy tájékoztatást kapjon személyét és tanulmányait érintő kérdésekről, valamint e körben javaslatokat tegyen; személyét és tanulmányait érintő ügyekben az iskola vezetőihez, pedagógusaihoz, az iskolaszékhez kérdést intézzen, s arra 30 napon belül érdemi választ kapjon (KT 11. § /1/ bek. G/ pontja).

E/ Jogorvoslati ügyekben a diákönkormányzat javaslatot tehet az igazgatónak, az iskolaszéknek vagy az iskola fenntartójának, s ezek a diákönkormányzat indítványát 30 napon belül kötelesek elbírálni (KT 83. § /8/ bek.).

F/ Ha a diákönkormányzati jogokat megsértették, a DÖK 15 napon belül az iskola fenntartójához *törvényességi kérelmet* nyújthat be (KT 84. § /2 – 3/ bek.).

G/ A *panaszjog* olyan jog- és érdeksérelmek orvoslására irányuló eljárás megindításának joga, amely nem tartozik más, jogilag szabályozott eljárásra. A panasz elbírálására az iskola vezetője köteles 30 napon belül (1977. évi 5. törvény).

H/ *Diákközgyűlést* kell tartani minden iskolában legalább évente egyszer. A diákközgyűlés feladata a diákönkormányzat működésének és a tanulói jogok érvényesülésének áttekintése.

3.5.6. A Petőfi Sándor Gimnázium „belső” diákjogorvoslati eljárásai:

A diákjogi esetek kezelésére a törvény által előírt eljárások mellett iskolánkban a következő diákjog-érvényesítési módszerek működhetnek:

a/ *diákjogi és érdekvédelmi képviselő*

Választott tisztség, választásában a DT tagjai vesznek részt. Elsősorban egyéni érdek-, illetve jogsérelem esetén lehet hozzáfordulni személyesen vagy írásban. A képviselő a diákjogvédelmi bizottsággal való egyeztetés után továbbítja a panaszt, illetve kérdést az igazgatónak vagy a címzettnek, aki 15 napon belül köteles érdemi választ adni.

b/ *a diákjogvédelmi bizottság*

Feladata a diákok által benyújtott panaszok elbírálása, a panaszügyekben történő állásfoglalás. A bizottság 3 tagú; vezetője a diákjogi képviselő, tagjait a DT választja meg. Célja a konkrét diákpanaszok kivizsgálása, feltárása, megoldásuk elősegítése, szükség esetén fellebbvitele. Ennek érdekében segítséget kérhet iskolán kívüli szervezettől is (pl. OKÉ, Diákjószerelői Csoport). A diákjogi képviselő és a diákjogvédelmi bizottság az ügy feltárása során csak akkor hivatkozik a panaszos személyére, ha erre külön és egyértelmű felhatalmazást kapott.